

Ірина Поповиченко

*Д.е.н., професор, професор кафедри економіки, менеджменту та підприємництва,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, Україна
porovychenko.iryana@pdaba.edu.ua*

Андрій Андрійчук

*Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Освітньо-наукова програма
«Економіка»*

*Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, Україна
aas@grinvis.com.ua*

Ксенія Костюкова

*Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти. Освітньо-професійна програма
«Логістика»*

*Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, Україна
lubimov64@gmail.com*

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАЧАНЬ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БІЗНЕС-СТРУКТУР

CONTEMPORARY CHALLENGES OF SUPPLY CHAIN MANAGEMENT AND THEIR IMPACT ON THE ACTIVITIES OF BUSINESS STRUCTURES

Анотація. Розкрито переваги інтеграції в ланцюгах постачань, охарактеризовано їх трансформацію під впливом реалій сьогодення на національному та регіональному рівнях. Розглянуто ситуацію на зовнішніх ринках щодо стану та розвитку глобальних ланцюгів постачання, сучасний міжнародний досвід інформатизації управління ланцюгами постачання задля підвищення ступеня їх стійкості та безпеки.

Ключові слова: ланцюги постачання, інтеграція, стратегічний альянс, синергія, емерджентність, ризики, безпека.

Abstract. The advantages of integration in supply chains are revealed, their transformation under the influence of today's realities at the national and regional levels is characterized. The situation in foreign markets regarding the state and development of global supply chains, the modern international experience of informatization of supply chain management in order to increase the degree of their stability and security are considered.

Key words: supply chains, integration, strategic alliance, synergy, emergency, risks, security.

В практиці бізнесу відомим є ефект, коли в результаті створення альянсу двох чи більше компаній економічний результат (прибуток) цього альянсу суттєво перевищує суму економічних результатів цих компаній до об'єднання. Тобто, виникає синергетичний ефект, - і альянс, як нова макро чи мезосистема, набуває нових властивостей, яких не може досягти кожна окрема компанія до створення альянсу. Отже, саме через ефективну взаємодію і ефективну координацію цієї взаємодії виникають нові властивості цієї системи (альянсу компаній) – емерджентні властивості.

Ефективне функціонування ланцюгів постачань не можливе без синергії, яка породжує емерджентність. Очевидно, йдеться про позитивний синергетичний ефект та позитивну емерджентність. Досягти цього ефекту в сучасних макроекономічних та вітчизняних мікроекономічних умовах – завдання вельми актуальне та нетривіальне. З урахуванням адаптації вітчизняного бізнесу до воєнного стану в Україні з одночасним прагненням відповідати західним, європейським стандартам, вирішення цього завдання потребує неабияких зусиль та компетентностей.

Інтеграція – це процес взаємодії між учасниками ланцюга поставок, спрямований на досягнення загальних цілей шляхом розширення й поглиблення виробничо-технологічних зв'язків при спільному використанні ресурсів, об'єднанні капіталів і створенні сприятливих партнерських відносин для здійснення спільної економічної діяльності. Тобто, інтегрований

ланцюг постачань уявляє з себе стратегічний альянс бізнес-партнерів. Д. Ламберт визначає управління ланцюгами поставок як інтегрування ключових бізнес-процесів, що починаються від кінцевого користувача і охоплюють всіх постачальників товарів, послуг та інформації [1]. Ланцюг поставок (логістичний ланцюг), як об'єкт управління, уявляє з себе взаємопов'язану послідовність пар ланок (підрозділів компанії та/або її логістичних партнерів) типу «постачальник — споживач», якими товар чи послуга доставляється кінцевому споживачеві.

Альянси, як форма інтеграції, дозволяє фірмам підвищувати свою ефективність, усуваючи даремні витрати і дублювання в ланцюгу постачань. Альянс дозволяє підприємствам одержувати такі результати, які були б неможливі при роботі порізно, особливо, в умовах ризиків та форсмажору, яким є, наприклад, війна, і не тільки в Україні, але й одночасно у різних куточках світу. Форма та складність альянсу при створенні інтегрованого ланцюга постачань залежить від цілей, поставлених його учасниками. Партнери мають відповідати ресурсним та кваліфікаційним вимогам, необхідним для здійснення спільної бізнес-діяльності та протистояння ризикам.

Студія DP World and Supply Chain Dive провела опитування майже 160 лідерів ланцюгів постачання в операційному та ІТ-секторі, щоб виявити найбільші проблеми, з якими сьогодні стикаються ланцюжки постачання [2]. До найбільших збоїв у ланцюгах постачання минулого 2022 року привели геополітичні конфлікти, загрози страйків і пов'язані з погодою стихійні лиха. Крім того, також продовжувалося подолання наслідків пандемії Covid-19 [3]. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну, руйнування інфраструктури, блокування портів та інше призвело до обмеження пропозиції та високих цін на певні товари, що змусило багато компаній переглянути свої логістичні стратегії та вибудовувати нові ланцюги постачання.

За даними аналітичної компанії Everstream Analytics Війна в Ізраїлі, що почалася 07 жовтня цього року, порушила ланцюги постачання принаймні 350 підприємств, важливих для світової економіки. Зокрема, відразу відчули негативні наслідки такі важливі на світовому ринку гравці, як 3M, Stanley Black & Decker, Bombardier, Daimler Truck і Flex. Аналітики прогнозують, що наслідки ескалації конфлікту на Близькому Сході, тобто збої у постачанні матеріалів та комплектуючих, відчують багато підприємств у США, Європі та інших частинах світу [4]. Потужним засобом контролю за рівнем безпеки у інтегрованих ланцюгах постачання в сучасних умовах є інформаційні технології. Формування віртуальних логістичних систем має на меті скорочення трансакційних витрат та зниження ступеня ризиків у ланцюгах постачань. Віртуальну логістичну систему можна представити у вигляді взаємозалежної сукупності засобів, методів і керуючих впливів на змодельовані бізнес-процеси та потоки товарів (послуг), інформації, фінансів, що дозволяє використовувати величезні масиви релевантної інформації в режимі онлайн. Сьогодні, наприклад, корпорація Microsoft презентувала нові можливості штучного інтелекту для платформи управління ланцюгом постачання. Запропоновані інструменти дозволять вантажовідправникам прогнозувати потенційні збої та вчасно реагувати на них [5]. Функція Microsoft під назвою Dynamics 365 Copilot доповнює систему інтерактивної допомоги компаніям, які працюють у різних галузях. Менеджери, що керують процесами у ланцюгах постачання, можуть використовувати такий інструмент, як Copilot, на платформі Supply Chain Center. Він дозволяє відстежувати потенційні ризики, наприклад, раптове погіршення погодних умов, а потім за допомогою штучного інтелекту генерує прогнозну інформацію, яку спеціалісти з планування ланцюга постачання передають постачальникам та іншим учасникам ланцюга, як тільки Copilot помітить зовнішній ризик.

Звичайно, віртуальна логістична система потребує детального вивчення партнерських компаній та наявності високого рівня довіри між контрагентами.

Компанія Maersk, розташована у Джерсі-Сіті (США), у травні поточного року відкрила новий інноваційний центр, завданням якого є розвиток технологій для забезпечення стійкості ланцюгів постачання. Кінцевою метою роботи центру є «забезпечити інтелектуальну систему бізнес-рішень, щоб зробити ланцюжки постачання більш гнучкими, більш чутливими до коливань ринку та більш конкурентоспроможними» [6]. Інноваційний центр з'єднає Maersk з

екосистемою клієнтів, стартапів та академічних програм. Центр у першу чергу зосереджуватиметься на техніці, яка поліпшує прозорість і сталість ланцюжка постачання, а також на рішеннях, які можуть прискорити транспортування середньої милі або краще оптимізувати розподіл.

Резюмуючи слід відзначити, що забезпечення стійкості, гнучкості, можливості контролю ризиків в ланцюгах постачання в сучасних умовах є неможливим без ефективної взаємовигідної інтеграції, прозорості взаємодії та довіри між партнерами – учасниками цих ланцюгів. Саме така взаємодія, в свою чергу, забезпечує ефективність комерційної діяльності підприємства, як важливої функції будь-якого бізнесу, який працює заради якісного та конкурентоспроможного задоволення потреб споживача. Величезну роль в забезпеченні безпеки функціонування ланцюгів постачання на глобальному, національному та регіональному рівнях відіграють сучасні інформаційні технології та спеціалізовані ІТ рішення.

Література:

1. Douglas M. Lambert. Supply Chain Management: Processes, Partnerships, Performance. Third edition. – Sarasota: Supply Chain Management Institute, 2008. 431 p.
2. How Supply Chain Leaders Are Preparing for the Future. URL: <https://resources.industrydive.com/how-supply-chain-leaders-are-preparing-for-the-future> (дата звернення: 24.10 2023).
3. Top disruption that shook supply chains in 2022. URL: <https://www.supplychaindive.com/news/top-supply-chain-disruptions-2022/639088/> (дата звернення: 24.10 2023).
4. Війна в Ізраїлі порушила ланцюги постачання 350 глобально важливих підприємств. URL: <https://logist.fm/news/viyna-v-izrayili-porushila-lancyugi-postachannya-350-globalno-vazhlyviv-pidpriemstv> (дата звернення: 25.10 2023).
5. Microsoft презентує новий інструмент штучного інтелекту для зменшення ризиків у ланцюжку постачання. URL: <https://logist.fm/news/microsoft-prezentuie-noviy-instrument-shtuchnogo-intelektu-dlya-zmenschennya-rizikiv-u> (дата звернення: 26.10 2023).
6. Компанія MAERSK заснувала інноваційний центр постачання. URL: <https://logist.fm/news/kompaniya-maersk-zasnuvala-innovatsiyniy-centr-postachannya> (дата звернення: 27.10 2023).

УДК: 338.436:339.562/564

Тетяна Ляденко

старший викладач кафедри комерційної діяльності і логістики

КНЕУ імені Вадима Гетьмана, Україна

4.l.y.a.d.e.n.k.o.t@gmail.com

Олександр Герасимчук

здобувач першого рівня вищої освіти освітньо-професійна програма

спеціалізація «Підприємництво»

КНЕУ імені Вадима Гетьмана, Україна

sashaherasymchuk@gmail.com

РОЛЬ ІНТЕГРОВАНИХ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНІВ

THE ROLE OF INTEGRATED SUPPLY CHAINS AS A COMPONENT OF NATIONAL AND REGIONAL SECURITY

Анотація. Розглянуто роль інтегрованих ланцюгів постачання у забезпеченні безпеки на національному і регіональному рівнях. Проаналізовано переваги та ризики застосування інтегрованих ланцюгів постачання.

Ключові слова: інтегровані ланцюги постачання, безпека, національний рівень, регіональний рівень.